Римма Хаш-пҳа

ци-ци, кда-кда...

Ҵи-ҵи
Кәа-кәа

Дорогие, мои Пиндушка и Лелька! Дарю вам свою детскую книжку, чтобы вы по ней учили своих будущих внуков и детей абхазскому языку.

Ваша тётя Римма.

23. III. 2001 г.

Римма Хаш-пҳа

Ахәыҷқәа ирызкыу ажәеинраала апҵара ажәа азказа – апоет ибаҩхатәра маҵара ана-зымхо раҵәоуп: ари ахәыҷқәа рдунеи, ры-лапшҳәаа аназареи, рбызшәатә гәынкылареи, насгьы, ихадароу, урҭ злиааз ажәлар шәы-шықәсала идырҿиоз аазага цәаҳәақәа – ажәеин-раала хәыҷқәеи, ажәапҟақәеи, ацуфарақәеи, ахәыҷы «ибыз апҿеразы» еиқәдыршәаз ажәарц-цакқәа уҳәа ааидкыланы инарҵауланы рдырра аҭахыуп.

Апоетесса Римма Арсен-ипҳа Ҳаш-пҳа лбаҩ-хатәра ҷыда инаваргыланы илымоуп арҭ адыр-ракәа – дҵарауаҩуп, ажәлар рҳәамҭақәа рыҭҵаара лнапы алакыуп. Абри азы акәхап шықәсқәак рапҳьа иҭлыжьыз ашәкәы «Ци-ци, кәакәа» апҳьаҩцәа хәыҷқәа реипш адуцәагьы изыргәапҳаз, изыхнахыз.

Аизга ҿыц «Ци-ци, кәакәа» иеиднакылоит Римма Арсен-ипҳа ахәыҷқәа ирызкны иеиу-еипшым аамҭақәа рзы иаҧылцаз ажәеинраа-лақәа. Ажәеинраалақәа дара зызку ахәыҷқәа рду-неи, ргәынкылара, рхәыцшьа иақәшәо, ианаало ҿабызшәа бзиала иҩуп.

Ҧсыуа ҩнатаҵыпҳьаза умҩахыцратәы аҭагылазаашьа уоуааит «Ци-ци, кәакәа». Мҩамш!

Асаҳьақәа ҭыхит Р. Габлиа.

Ц̆и-ц̆и, кәа-кәа...

Ци-ци,
Кәа – кәа,
Хылҧа Шкәакәа,
Бааины ифишь
Аицырҟәаҟәа!

Хылҧа Шкәакәа
Акрылфом –
Аицырҟәаҟәа
Лаҭәалшьом.

Унан, унан,
Хылҧа Шкәакәа,
Ацгәы иафеит
Аицырҟәаҟәа!

Ҷышь-кәҷышь

Ҵиу-ҵиу,
Ҵиу-ҵиу!
Сишь!
Изакәызеи зыбжьы гоу?
Ҷышь!
Ааи, уи ҷышьуп,
Икәҷышьуп,
Аҵәа шкәакәоуп,
Агәы ҩежьуп,
Акәтаӷь иалҵыз
Бымҧыл хьҩежьуп,
Ҷышь!

Сласба

Сласба даараза ипшзоуп,
Ахәы хәмсыс еиқәацәоуп,

Агәы шкәакәоуп,

Иахьзуп Хәдыш,
Ҳшәарыцалоит есымеыш.

Арбаӡь

Арбаӡь аԥшь,
Аика аԥшь,
Бырфын жакьа,
Аиқәа ҟаԥшь!

Абжьы цары
Кыр-ка-кәу!
Кыр-кы-ка-кәу!
Уа ка-кәу!

Икам-иаҧым

(К.Чуковски иҟнытә)

Иахьа ашьыжь ссирк ҟалеит
Аума лабҽаба избеит:

Арбаҕь шуан,
Ацгәы ҧыруан,
Аҵыс хәмаруа
«Му-у», - аҳәон.

Унан, унан,
Митә ҟалеит:

Аҧсыз ҧыруа
Ашьха иҵеит,
Аҟәраан ҧсызҵас
Азы иҭалеит,
Аҽада ҵысҵас
Хыхь ихалеит,

Ус ишыҟаз,
Бжьыцәгьак геит –
Амшә гәаан,
Ирылалеит:

«Уа шәызҽузеи,
Шәыххь згеит?

Избахьада
Арбаҕь шуа,
Изаҳахьада
Ацгәы ҧыруа?

Изахьзузеи,
Изакәызеи,
Аҽада жәҩанаҿ
Иаусхәу̂зеи?!

Шәыҽшәыртынч,
Ашьшьыҳәа шәтәа,
Дасу ишәаҭәоу
Кашәцала,

Арбаҕь: «Кыр-ка-куу!»
Аҳәааит,
Аҵгуы ҵаҟа
Илбааит,
Иҷырҷыруа
Аҵыс тәаз
Аҧсыз зсо
Амшын иҭаз,

Аҟураан ҧыруа
Хыхь иаҳхаз,
Аҽада ыҟаз
Иахьахуҭоу,
Иахьаҭыҧу,
Иахьаҧсоу!» –

Абас ҟалеит,
Шәсымжьазеит…
Шьыжь сахьыцәаз
Ҵхыз избеит!

Ажьа

Ажьа хуҷы лымҳа кьацә,
Уа узтәоузеи, ҵыхуа кьаҿ?

Абгахәҷы ааигәа ихәмаруеит,
Шаҟа утәо̣у аҟара укәаруеит.

Даҕьынеи Кәаҕьынеи

Кәаҕьы-кәаҕьы
Кәаҕьына,
Дыҩуа дашьҭоуп
Даҕьына.

Адаҕь ипҵо-ипҵо
Ицоит,
Аҟыр-ҟырҳәа
Иччауеит.

Ҷҟьапҵс ҳәа
Азы абжьы геит.
Адаҕь зааҟәрыла
Йцеит!

Кәаҕьы-кәаҕьы
Кәаҕьына!
Иузымкитеи
Даҕьына!

Ашьыжь абжьы

Арбагь ҿнаҭит: «кыр-ка кәу!»
Аҳәаракәа ахьҭакыу
Рыбжьы дыргеит: «Му-му-му!»
Ацаракәа ашәа рҳәоит.
Акәчаракәа рыбжьы гоит:
«Ҷыри-чыри, ци-ци, кәа-кәа,
Уажә иахҿарцоит аицырҟәаҟәа!»

Иацәыҧ

Уа Иацәыҧ!
Уа Иацәыҧ!
Уааи арахь аус аауп.
Ажь ҳҭаауеит,
Аҵла ҳцәуп,
Амцәышә амухыр ҳҭахәуп,
Уа Иацәыҧ!
Уа Иацәыҧ!
Инаҧшызар, ибға икыуп:
«Амцәышә амысхыр шәҭаххеит,
Аус шызуаз сыбға ҧцәеит!»
Уа Иацәыҧ!
Уа Иацәыҧ!
Уааи арахь, аеага ҳкыуп,
Аеага ҳамоуп уара узгьы,
Ууаҳадгыл уиазгьы.
Уа Иацәыҧ!
Уа Иацәыҧ!

Инаҧшызар, ибға икыуп;
«Аеага шәыцыскыр шәҭаххеит,
Аус шызуаз саапсеит!»

Уа Иацәыҧ!
Уа Иацәыҧ!
Уааи арахь крыхфар ҳҭахыуп,
Зегь мазеиуп, аишәа хиоуп,
Акрыузыфозар, уи ауп!
Уа Иацәыҧ!
Уа Иацәыҧ!
Инаҧшызар
мҳаҵә дук икуп:
Уи даараза исгәапхеит,
Крышпасымфои,
сыбгагь гьеит!»

Акәатақәа

Акәата хәчы, хәыбымбыл,
Ҧынҵа ҵаҟьа, хыкәымпыл,
Аҩызцәа аман ҧхьаҟа иҵоит,
Хзааҟәрыла ҟанаҵоит:
Зеиқәҭәа-зеиқәҭәа,

Ҭаҧ-ҭаҧ-ҭаҧ,
Хзааҟәрыла
Кьаҧ-ҟьаҧ-ҟьаҧ,
Уа зиуауа-зиуауа,
Зарикәакәа маркылда!

Акәарҭ

Ҳашҭа ду агәҭаны,
Акәҷарақәа еизганы,
Кәарҭк гәаҭеиуан
Ишәаны:

- Ҵыри-ҷиры,
Кәарҭ-ҟәарҭ,
Ҵыри-ҵыри,
Хара шәымцан
Шәарҭ-шәарҭ!
Ҵыри-ҵыри,
Хара шәанца,
Кәарҭ-ҟәарҭ,

Ҵыри-ҵыри,
Абга шәафоит
Шәарҭ-шәарҭ!

Ҵыри-ҵыри,
Абга шәамфар,
Кәарҭ-ҟәарҭ,
Ҵыри-ҵыри.
Ахьшь шәагоит
Шәарҭ-шәарҭ!
Ҵыри-ҵыри,
Сымҵан шәааишь,
Қәарҭ-ҟәарҭ,
Ҵыри-ҵыри!
Ахәыз шәҿасҵоит
Кәарҭ-ҟәарҭ,
Ҵыри-ҵыри!

Цьени!

(К.Чуковски иқнытә)

Цьени лызеимаак лцәызын,
Иахьантәарак дцәуа дашьтан.

Азлагарахьча ибазаап,
Азлагараҿы илагазаап,

Амгьал алхны ифазаап!
Амгьал алхны ифазаап.

Быҧа-сыҧа

Ҩына-ҩына,
Ҩаҧа-ҩаҧа,
Быҧа-сыҧа,
Каҧа-каҧа,

Камеи Есмеи
Шахак ркыуп,
Игәырҕьо аҧара
Иаҿуп.

Быҧа Есма,
Быҧа Кама,
Быҧа-сыҧа,
Уажә ижәбама!

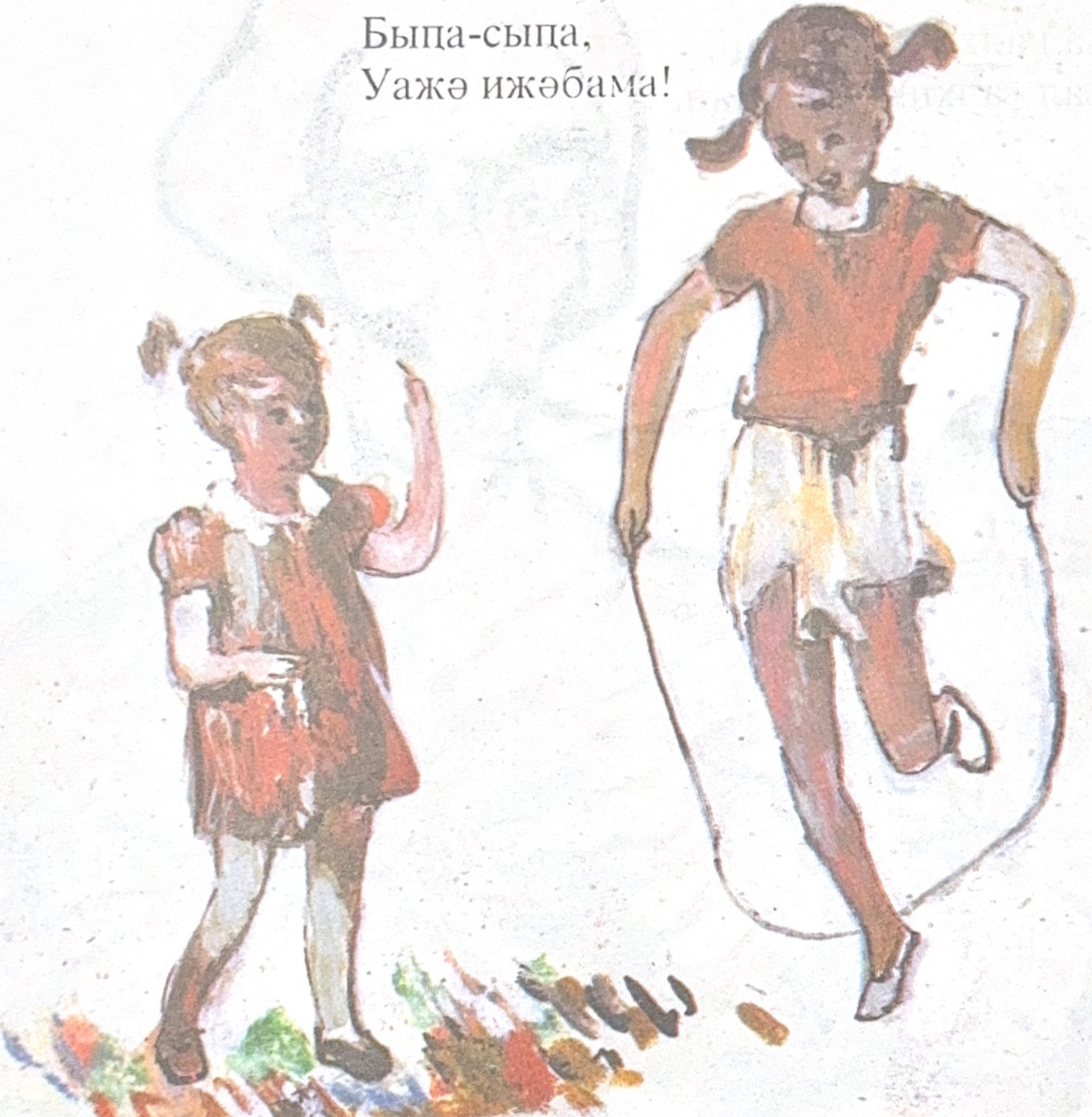

Ацгәы

Ацгәы иамоуп ашьапҟәа –
Акы, ҩба, хҧа, ҧшьба.
Иамоуп аблаҟәа ҩба,
Иӷраҷкәынза, иразза.

Алымҳаҟәа – урҭгьы ҩба,
Изырҩлароуп есымша.

Ҵыхәаҟгьы амоуп,
Имыцхәзам,
Ихәымсысза, иҧшзаза.

Зыркәи

Зыркәи-зыркәи лакьы-лакь,
Уцәымза уцуп уахьцалакь,
Уцәашьы лакьы-лакьуа иукыуп,
Узышьҭоу анцәа итәуп.

Абна ушылаз иуцәыхәлеит,
Уани уаби ашьха ицеит,
Уаҳәшьа зацәы дцәуа дтәоуп,
Ула Кыу-ҟыууа ашҭа иҭоуп.

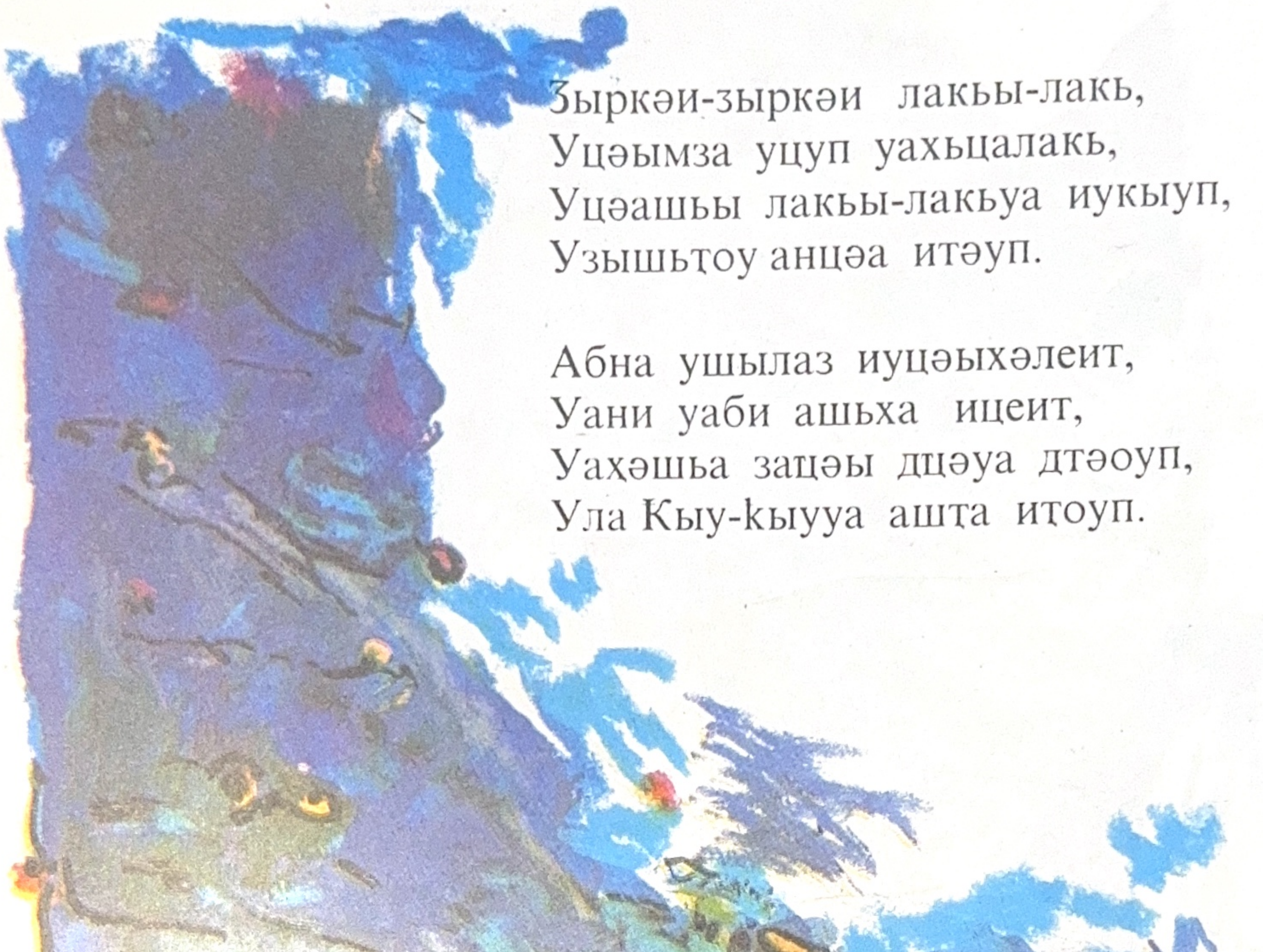

Аҽыуаҿ

Лыхәҭа-лыхәҭа,
Лыхәҭа цьацьа,
Аҽы дақәтәоуп
Арҧыс ҧагьа!

Иаупа еиқәацәа,
Ихҭырҧа шкәакәа,
Деырба-ҽырбо,
Цаца кьакьа!

Ҵиҵу, ҵис!

Миау, Ҵис,
Миау, Ҵис
Уааи ҳахәмарып,
Ҵис хәымсыс!

Сара «ҵиҵу»
Ҟасҵалап,
Уара сышьҭахь
Уҽузалап.

Ҵиҵу, Ҵис,
Ҵиҵу, Ҵис,
Уа уабаҟоу,
Ҵис хәымсыс?!
Стәоуп са сылаҟәа
Хҩаны –
Уара уцазаап
Уҽзаны!

Ҩына-ҩына

Ҩына-ҩына,
Ҩаԥа-ҩаԥа,
Ампыл неиуеит
Иҩаԥа-ҩаԥо,

Ҳмышәҳәар ашьҭоуп
Икәыруа,
Раԥа-раԥа
Каҵауа.

Рышьҭахь днеиуеит
Аҷкәын Никәа,
Шаҳангьери
Саун-дыка!

Ҳласба рышьҭоуп
Игәырҕьаҵәа,
Аху-ахуҳәа
Ишуа

Арбаҕь ҿнаҭуеит:
«Кыр ка-кәу!
Изакәызеи,
Изакәу?»

Амра каԥхеит
Икаҷҷа,
Шаҳангьери,
Кыуаҷа!

АХҚӘА

Ҵи-ҵи кәа-кәа 2
Ҷышь кәҷышь 3
Сласба 4
Арбаҕь 5
Икам ианым 6
Ажьа 8
Даҕьынеи Кәаҕьынеи 9
Ашьыжь абжьы 10
Иақәыԥ 11
Акәатақәа 12
Акәарҭ 13
Ҵьени 15
Быԥа сыԥа 16
Аҵгәы 17
Ӡыркәи 18
Аҽыуаҩ 19
Ҵицу-ҵис 20
Ҩына-ҩына 21

Лицензия ЛР 010056 от 10.11.96.
Подписано в печать 15.02.01. Формат 60х84/8. Бумага офсетная.
Печать офсетная. Усл.печ.л.2,33. Тираж 1000. Заказ 205.
Отпечатано с готовых диапозитивов.
ГУП «СПП». 354000, г.Сочи, ул.Советская,42.

Аформат 60х84 1/8. Атираж 1000. Иныҝә.
кьыԥхь-бҕьыц – 2,79. Аҿацаԥҟа № 537.
Аху еилазарала.

Аԥсны Ахәынҭҟарра
Атыжьырҭа-полиграфиатә еидцара.
Аҟәа, Ешба имҩ. 168